

Spiritual Growth in Islamic Psychology Research

Mohammad Farhoush

Department of Psychology, Faculty of Psychology, Semnan University, Semnan, Iran.

*Correspondence should be addressed to Mr. Mohammad Farhoush; Email: Farhoush.mohammad@gmail.com

Article Info

Received: Jan 23, 2019

Received in revised form:

Apr 7, 2019

Accepted: Apr 15, 2019

Available Online: Jun 22, 2019

Keywords:

Islamic Psychology

Spiritual Growth

Spirituality

Islamic spirituality along with effects such as connection with God, heeding the world hereafter, loving the good, communicating with God through prayers, and leaving affairs to His discretion leads to spiritual growth while non-divine spirituality does not follow spiritual growth, its main concern being peace and joy in this world. In addition to positive spiritual attitudes and emotions, Islamic spirituality emphasizes the positive religious manners such as prayer, observance of privacy of the non-intimate, and attention to responsibilities. These rituals and moral considerations have a decisive role in spiritual growth.

Spiritual growth in Islamic psychology is a given. Based on the premises of Islamic psychology, spiritual growth and approach to God are more important than tranquility and joy, and indeed the goal of life for the Muslim community is the same as spiritual growth (1). Among the effects of spiritual growth, psychological well-being, tranquility, joy, and performance improvement can be pointed out. For example, in case of suffering and hardship, a believer gives them a spiritual dimension, conceiving suffering and tribulations as an opportunity to approach God (2). Therefore, religious spirituality not only leads to spiritual growth through strengthening spiritual attitudes and emotions but also enhances the psychological well-being and compatibility.

Nowadays psychological works of spirituality and religiosity have been taken into consideration in a good number of articles. These works include promoting positive attitudes and emotions, flexibility and compatibility, as well as grief and anxiety reduction. It is suggested that future lines of research address the spiritual and religious functions of spirituality and religiosity as well. For instance, what is the effect of raising students' awareness about the blessings of Paradise on their night prayers and the daily recitation of the Qur'an? What is the effect of reminding death on respecting chastity and privacy in dealing with non-intimates in the university campus?

In every sort of science, there must be congruence among the fundamentals, purpose, subject, issues, and the methods of that science. The main objective in Islamic psychology is spiritual growth. Given that, all aspects of this science should be designed accordingly. If part of Islamic psychology seeks to cure psychological injuries, this goal is toward spiritual growth and approaching God. This is because physical-mental harm also causes problems for reaching God and attempts for God, and eliminating such problems will facilitate spiritual growth.

It is hoped that this is taken into account in the scientific research so that, considering the spiritual and religious functions of Islamic teachings, the real spiritual growth of individuals is facilitated.

Please cite this article as: Farhoush M. Spiritual Growth in Islamic Psychology Research. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2019;5(2):1-5.
<https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i2.24971>

التنمية الروحية في دراسات علم النفس الإسلامي

محمد فرهوش

قسم علم النفس، كلية علم النفس، جامعة سمنان، سمنان، ايران.

*المراسلات الموجهة إلى السيد محمد فرهوش، البريد الإلكتروني: Farhoush.mohammad@gmail.com

معلومات المادة

الوصول: ١٦ جمادى الاولى ١٤٤٠

وصول النص النهائي: ١ شعبان ١٤٤٠

القبوبل: ٩ شعبان ١٤٤٠

النشر الإلكتروني: ١٨ شوال ١٤٤٠

الكلمات الرئيسية:

التنمية الروحية

علم النفس الإسلامي

المعنوية

إن المعنوية الإسلامية تؤدي إلى التنمية الروحية للبشر وذلك من خلال اثار الارتباط بالله والاهتمام بالآخر وحب الخير ومناجاة الله عزوجل وتغويض الامور اليه. في حين أن المعنويات غير التوحيدية لا تحتم بالإزدهار والتنمية الروحية وغايتها الرئيسية هي الاهتمام بالارياح والنشاطات الدينوية، فإن المعنوية الإسلامية اضافة الى المواقف والعواطف المعنوية الايجابية، توکد على السلوكات الايجابية الدينية بما في ذلك اقامة الصلاة ورعاية الحدود مع المحارم والاهتمام بالوظائف والمسؤوليات، وكل هذه الطقوس والمارسات الدينية لها تأثير كبير على الإزدهار والتنمية الروحية.

ان الإزدهار الروحي والتنمية الروحية في علم النفس الإسلامي حقيقة لا شك فيها، فعلى اساس مبادئ علم النفس الإسلامي، إن الإزدهار الروحي والتقرب الى الله عزوجل اهم من الارياح والنشاطات الدينوي؛ وفي الواقع فإن المهد الرئيسي من حياة الإنسان هو الإزدهار والتنمية الروحية (١). من جملة آثار التنمية الروحية يمكن الإشارة الى الرفاهية النفسية والارياح والحياة وتحسين كيفية الأداء المطلوب على سبيل المثال إن التنمية الروحية تتحل للمؤمن في الصعوبات والمحن جانبا روحيا ومحون له المحن والصعوبات وتجعلها كفرصة للتقارب الى الله عزوجل (٢). ولهذا فإن المعنوية الدينية وتعزيز المواقف الدينية وازدياد المعنويات الايجابية تؤدي الى التنمية الروحية ومن جانب اخر تؤدي الى ارتفاع نسبة الرفاهية النفسية والقدرة على التكيف.

اليوم وفي العديد من المقالات يتم الاهتمام باثار ووظائف الدين وعلم النفس الروحي ومن جملة هذه الاثار يمكن الإشارة الى ازدياد الموقف والعواطف الايجابية والمرءة والقدرة على التكيف وكذلك الحد من نسبة الحزن والقلق. ومن هذا المنطلق يقترح أن تتناول المقالات الآتية موضوع الآثار والوظائف الدينية والروحية للمعنوية والدين. على سبيل المثال، ما هي نتائج وآثار توجيه الطلاب وتدريجهم بالجنة ونعيتها على قيامهم بصلة الليل والتلاوة اليومية للقرآن الكريم؟ ما هو تأثير ذكر الموت على رعاية العفة وحفظ الحدود مع المحارم في الأحواء الجامعية؟

في كل علم، يجب أن يكون هناك توازن بين مبادئ العلم وهدفه وموضوعه ومسائله واساليبه. والمهد الرئيسي في علم النفس الإسلامي هو التنمية الروحية. لذلك ينبغي ان يتم تصميم مسائل هذا العلم وفقا له. اذا يهتم جزء من علم النفس الإسلامي بعلاج الإصابات النفسية و يجعله هذا الأمر هدفا للعلم، فإن هذا المهد يكون في سبيل التنمية الروحية والتقارب الى الله سبحانه، لأن الضرر الجسمي والنفسي يسبب أيضا مشاكل وعراقيلا في طريق التوجة الى الله والسعى في سبيله عزوجل، وإن حل هذه المشكلات يؤدي الى تيسير السعي في التنمية الروحية وازدهاره. على أمل ان يتم التركيز والاهتمام في هذه القضايا في الدراسات العلمية وتكون التنمية الروحية والحقيقة للناس قضية يسهل الوصول اليها في ضوء الوظائف المعنوية والدينية للتعليم الإسلامي.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Farhoush M. Spiritual Growth in Islamic Psychology Research. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2019;5(2):1-5.
<https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i2.24971>

رشد معنوی در پژوهش‌های روان‌شناسی اسلامی

محمد فرهوش

گروه روان‌شناسی، دانشکده‌ی روان‌شناسی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

* مکاتبات خطاب به آقای محمد فرهوش؛ رایانامه: Farhoush.mohammad@gmail.com

معنویت اسلامی با آثاری همچون ارتباط با خدا، توجه به جهان آخرت، دوست داشتن نیکی‌ها و مناجات با خدا و توکل به او موجب رشد معنوی می‌شود؛ در حالی که معنویت‌های غیرتوحیدی به دنبال رشد معنوی نیستند و دغدغه‌ی اصلی آنان آرامش و نشاط در دنیا است. معنویت اسلامی علاوه بر نگرش‌ها و احساسات مثبت معنوی، بر رفتارهای مثبت دینی مانند نماز، رعایت حريم با نامحرم و توجه به مسئولیت‌ها نیز تأکید می‌کند که این مناسک و آداب در رشد معنوی تأثیر بسزایی دارد.

رشد معنوی در روان‌شناسی اسلامی یک حقیقت است. بر اساس مبانی روان‌شناسی اسلامی، رشد معنوی و تقریب به خدا مهم‌تر از آرامش و نشاط است و در واقع هدف زندگی انسان مسلمان همان رشد معنوی است (۱). از آثار رشد معنوی می‌توان به بهزیستی روانی، آرامش، نشاط و افزایش عملکرد اشاره کرد. برای نمونه انسان مؤمن در رنج‌ها و سختی‌ها، بعدی معنوی به آنها می‌دهد و رنج‌ها و سختی‌ها را فرصتی برای تقریب به خدا مفهوم‌سازی می‌کند (۲). از این‌رو، معنویت دینی با تقویت نگرش‌ها و احساسات مثبت معنوی، از یک سو موجب رشد معنوی؛ و از سویی دیگر موجب افزایش بهزیستی روانی و سازگاری می‌شود.

امروزه در بسیاری از مقالات به آثار و کارکردهای روان‌شناختی معنویت و دین‌داری توجه شده است؛ آثاری همچون افزایش نگرش‌ها و احساسات مثبت، انعطاف‌پذیری و سازگاری و همچنین کاهش اندوه و اضطراب. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی به آثار و کارکردهای معنوی و دینی معنویت و دین‌داری نیز پرداخته شود. برای نمونه: «توجه‌دادن دانشجویان به نعمت‌های بهشتی چه تأثیری در خواندن نماز شب و تلاوت روزانه قرآن دارد؟» و یا «یاد مرگ چه تأثیری در رعایت عفت و حریم با نامحرم در فضای دانشگاه دارد؟».

در هر علمی باید میان مبانی، هدف، موضوع، مسائل و روش‌های آن علم تناسب وجود داشته باشد. هدف اصلی در روان‌شناسی اسلامی، رشد معنوی است. بنابراین، مسائل این علم نیز باید ناظر به آن طراحی شود. اگر بخشی از روان‌شناسی اسلامی به دنبال درمان آسیب‌های روانی است، این هدف در جهت رشد معنوی و تقریب به خدا است؛ زیرا آسیب جسمی-روانی نیز در توجه به خدا و تلاش در راه خدا مشکلاتی ایجاد می‌کند و رفع این مشکلات موجب سهولت تلاش برای رشد معنوی می‌شود.

اطلاعات مقاله

دریافت: ۳ بهمن ۹۷

دریافت متن نهایی: ۱۸ فروردین ۹۸

پذیرش: ۲۶ فروردین ۹۸

نشر الکترونیکی: ۱ تیر ۹۸

واژگان کلیدی:

رشد معنوی

روان‌شناسی اسلامی

معنویت

معنوی حقیقی افراد تسهیل شود.

به امید اینکه در پژوهش‌های علمی به این مسائل توجه شود و با توجه به کارکردهای معنوی و دینی آموزه‌های اسلامی، رشد

استناد مقاله به این صورت است:

Farhoush M. Spiritual Growth in Islamic Psychology Research. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2019;5(2):1-5.
<https://doi.org/10.22037/jrrh.v5i2.24971>

References

- SheikhAleslami Z, Masoodi A. The correct goal of life from the perspective of the Quran and hadith. Ketab Va Sonat. 2015;3(6):7-28. (Full Text in Persian)

- Farhoush M, Taghian H, Jamshidi MA, Keshmiri R. Meta-analysis of spiritual intelligence studies. Islamic studies and psychology. 2017;11(20):39-58. (Full Text in Persian)

